

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tuotevastuulain muuttamisesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) tarkistamisen johdosta muutettavaksi tuotevastuulain muuttamisesta 8 päivänä tammikuuta 1993 annettu lakia (muutoslaki) maahantuojan vastuuta koskevilta osin. Asetuksella säädettävänä ajankohtana voimaan tulevan muutoslain mukaan maahantuojalla ei tietyin edellytyksin ole tuotevastuuta Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) ja Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden välillä tapahtuvassa tuonnissa. Koska Sveitsi

jää Euroopan talousalueen ulkopuolelle ja koska ETA-sopimus Liechtensteinin osalta tulee voimaan ETA:n neuvoston erikseen määräämänä päivänä, ehdotetaan muutoslakiin muutosta, jonka mukaan maahantuojan vastuun poistumista koskevien säännösten soveltamisesta Liechtensteiniin ja Sveitsiin säädettäisiin erikseen asetuksella.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin ETA-sopimus.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Tuotevastuulaki (694/90) koskee tuotteiden aiheuttamien henkilö- ja omaisuusvahinkojen korvaamista. Vahingonkorvausvastuu on voimassa olevan lain mukaan tuotteen valmistajalla tai tuottajalla, tuotteen Suomeen maahantuoneella, tuotetta omanaan markkinoineella ja eräissä tapauksissa myös muulla tuotteen liikkelle laskeneella.

Tuotevastuulakia on Euroopan talousalueesta tehdystä sopimuksesta (ETA-sopimus) johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi muutettu 8 päivänä tammikuuta 1993 annetulla lailla (99/93, jäljempänä muutoslaki) niin, että se vastaa tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 25 päivänä heinäkuuta 1985 annettua Euroopan yhteisöjen (EY) neuvoston direktiiviä (85/374/ETY). Muutokset eivät ole tulleet voimaan. Voimaantuloajankohdasta säädetään asetuksella, ja tarkoituksena on, että

muutokset saatetaan voimaan ETA-sopimuksen tullessa voimaan.

Tuotevastuulakiin tehty muutokset koskevat muun muassa maahantuojan vastuuta ETA-sopimuksen liitteen III sopeutusten mukaisesti. Muutoslain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan lain mukainen vahingonkorvausvelvollisuus on sillä, joka on tuonut tuotteen Euroopan talousalueelle siellä liikkelle laskettavaksi. Samanlainen maahantuojan vastuu on momentin 3 kohdan mukaan myös sillä, joka on tuonut vahinkoa aiheuttaneen tuotteen EFTA-valtiosta EY:öön, EY:stä EFTA-valtioon tai EFTA-valtiosta toiseen EFTA-valtioon. Tämän kohdan mukaista maahantuojan vastuuta ei pykälän 2 momentin mukaan kuitenkaan sovelleta Luganossa 16 päivänä syyskuuta 1988 tehdyn tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan yleissopimuksen ratifioineiden valtioiden väliseen tuontiin sikäli kuin vahingon kärsineelle myötäinen tuomio voidaan ratifi-

oinnin johdosta panna täytäntöön muuta 5 §:n nojalla vahingonkorvausvelvollista vastaan. Maahantuojalla ei näin ollen olisi vastuuta Euroopan talousalueen sisällä tapahtuvassa tuonnissa, jos sekä se valtio, josta tuote tuodaan, että se valtio, johon tuote viedään, ovat ratifioineet Luganon yleissopimuksen. Näissä tapauksissa vastuu olisi valmistajalla tai tuottajalla, tuotteen Euroopan talousalueelle tuoneella maahantuojalla tai tuotetta omanaan markkinoineella.

Sveitsin jätettyä ratifioimatta ETA-sopimuksen on sopimukseen tehty tästä johtuvat tarkistukset. Tarkistuspöytäkirja sisältää lisäksi määräykset erillisestä voimaantulomenettelystä Liechtensteinin osalta. Näistä syistä on muutettu myös Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta 11 päivänä joulukuuta 1992 annettua lakia 18 päivänä kesäkuuta 1993 annetulla lailla. Lakiin lisätyn uuden 15 a §:n 1 momentin mukaan ETA-sopimuksen voimaan saattamiseksi tai täytäntöön panemiseksi annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei sovelleta Sveitsin valaliittoon. Pykälän 2 momentin mukaan lain soveltamisesta Liechtensteinin ruhtinaskuntaan säädetään erikseen asetuksella.

Edellä mainitusta 15 a §:stä jo seuraisi, ettei myöskään muutoslain 5 §:ssä käytettyjä käsitteitä "Euroopan talousalue" ja "EFTA-valtio" sovellettaisi Sveitsiin ja että niitä sovellettaisiin Liechtensteiniin erikseen säädettävästä ajankohdasta lukien. Vahingonkorvausvelvollisten tulisi kuitenkin käydä selkeästi ilmi lain säännöksistä, koska tuotevastuulaki on kansalaisten kannalta tärkeä vahingonkorvausoikeudellinen säädös. Tämän vuoksi on myös muutoslain

5 §:n muuttaminen katsottu tarpeelliseksi, jotta lain soveltamisessa ja tulkinnassa ei syntyisi epätietoisuutta.

Pykälään lisättäväksi ehdotetun säännöksen mukaan maahantuojan vastuuta Euroopan talousalueella koskevien säännösten soveltamisesta Liechtensteiniin ja Sveitsiin säädettäisiin erikseen asetuksella. Säännöksessä on otettu huomioon, että Sveitsi mahdollisesti myöhemmin ratifioi ETA-sopimuksen, jolloin maahantuojan vastuun sääntely voidaan asetuksella ulottaa koskemaan myös Sveitsiä. ETA-sopimuksen sopijapuolet ovat tarkistuspöytäkirjaan liittyvässä yhteisessä julistuksessaan ilmoittaneet suhtautuvansa myönteisesti Sveitsin mahdolliseen myöhempään osallistumiseen Euroopan talousalueen toteuttamiseen.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole vaikutuksia julkistalouteen.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä oikeusministeriössä.

4. Voimaantulo

Ehdotettu laki liittyy ETA-sopimukseen. Sen vuoksi ehdotetaan, että se tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tuotevastuulain muuttamisesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään tuotevastuulain muuttamisesta 8 päivänä tammikuuta 1993 annetun lain (99/93) 5 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

5 §

Tämän pykälän 1 momentin 3 kohdan ja 2 momentin soveltamisesta Liechtensteinin ruhtinaskuntaan ja Sveitsin valaliittoon säädetään erikseen asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Hannele Pokka*

